

Klinische longrevalidatie in Davos

Patiënten met een moeilijk behandelbaar of ernstig astma, waarbij ondanks maximale behandeling en optimaliseren van de treatable traits (instandhoudende factoren) het astma toch ongecontroleerd blijft, komen in aanmerking voor klinische longrevalidatie in Davos.

Bij de behandeling van astma is het van groot belang om een zo goed mogelijke astmacontrole na te streven. Het doel hiervan is het voorkomen van exacerbaties en verslechtering van longfunctie op lange termijn. En het nastreven van een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven. Astma is een erg heterogeen ziektebeeld waarbij we verschillende fenotypes kennen en waarbij ook nog eens allerlei bijdragende factoren - 'treatable traits' - de mate van astmacontrole beïnvloeden. Een adequate behandeling van astma vraagt om het zorgvuldig in kaart brengen van het fenotype astma en alle bijkomende treatable traits. Het goed in kaart brengen van een ernstig of moeilijk behandelbaar astma kan in de praktijk een behoorlijke uitdaging zijn en meestal kost dat veel tijd.

Biologicals

De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in de behandeling van ernstig astma. Voor sommige fenotypes astma kunnen nu biologicals worden gegeven, waarmee prednisonegebruik aanzienlijk kan worden gereduceerd. Helaas zijn er nog steeds patiënten die een slechte astmacontrole behouden

en/of steroïdafankelijk blijven. Dit kan zijn omdat ze onvoldoende of niet responderen op de behandeling met een biological, of er niet voor in aanmerking komen omdat ze niet het juiste fenotype astma hebben. Juist deze patiënten met een moeilijk behandelbaar of ernstig astma, waarbij ondanks maximale behandeling en optimaliseren van de treatable traits het astma toch ongecontroleerd blijft, komen in aanmerking voor klinische longrevalidatie in Davos.

Hooggebergtebehandeling

In het Nederlands Astmacentrum Davos (NAD) bieden wij klinische longrevalidatie in het hooggebergte. Dit stond tot voor kort bekend als hooggebergtebehandeling. Na de uitspraak van het Zorginstituut Nederland december 2019 wordt hooggebergtebehandeling niet meer vergoed vanuit het basispakket. Klinische longrevalidatie wordt wél vergoed vanuit het basispakket. Gelukkig kunnen wij onze zorg in Davos daarom vooralsnog blijven bieden onder deze noemer, waarbij onze tarieven vergelijkbaar zijn met de Nederlandse klinische longrevalidatiecentra. We hebben in Nederland zes centra die klinische longrevalidatie bieden, waarvan het NAD er één is.

Prikkelarm alpine klimaat

Wat maakt klinische longrevalidatie in Davos nou zo speciaal? Behalve dat het NAD als enige longrevalidatiecentrum in Zwitserland ligt, zijn er een aantal kenmerken die ons revalidatiecentrum onderscheiden van de andere longcentra. Wij zijn het enige gespecialiseerde longrevalidatiecentrum met ruim 120 jaar ervaring, dat zich de laatste 25 jaar exclusief richt op een specifieke doelgroep: patiënten met ernstig astma. Het NAD ligt op bijna 1700 meter hoogte in de Zwitserse bergen. De zogeheten 'prikkelarme omgeving' van dit alpine klimaat heeft een bijzonder positief effect op de luchtwegen en astma.

Het prikkelarme alpine klimaat kenmerkt zich door drogere lucht, minder pollen, geen huisstofmijt, minder schimmels, minder fijnstof en luchtvervuiling. In deze omgeving kunnen de luchtwegen en daarmee het astma tot rust komen. Deze factoren maken het mogelijk om effectief te revalideren en conditie op te bouwen. Tevens maken deze factoren het mede mogelijk om medicatie zoals prednison af te bouwen. In Nederland lukte dat bij veel van onze patiënten vaak al lange tijd niet meer. De recent gepubliceerde Refrast studie (1) onderbouwt wat wij dagelijks in de praktijk zien. Deze studie vergelijkt klinische longrevalidatie bij patiënten met ernstig astma in het hooggebergte met klinische longrevalidatie op zeeniveau. Uit deze studie komt naar voren dat de patiënten in het hooggebergte een beter effect bereiken op astmacontrole, kwaliteit van leven en prednison afbouw. Dit effect houdt bij een groot deel van de mensen langdurig aan (12 maanden). Zowel allergisch als niet-allergisch astma reageert goed op hooggebergtebehandeling. Naast het gunstige effect op de luchtwegen, is er ook een gunstig effect op allergisch eczeem en KNO-klachten. Tevens is op inflammatoire parameters zoals eosinofilie en FeNO na hooggebergtebehandeling een verandering te zien in ontstekingspatronen. Een aantal studies gaat nog dieper in op immunologische factoren en tonen aan dat zelfs op celniveau te zien is dat de T2-inflammatoire respons afneemt in het hooggebergte. En niet onbelangrijk: hooggebergtebehandeling heeft geen bijwerkingen.

Biologicals

Wij hebben twintig bedden en zien ongeveer honderd patiënten per jaar. Onze revalidatie is per definitie klinisch waarbij de patiënt ook in de weekenden bij ons verblijft. De behandeling wordt gegeven door een multidisciplinair team van experts op medisch, verpleegkundig, fysiotherapeutisch, beweegkundig en psychologisch gebied. Wij bieden een behandeling op maat, toegespitst op het fenotype astma en op de onderliggende treatable traits. In het wekelijkse MDO worden alle patiënten besproken en stemmen we steeds het ingezette beleid als team met elkaar af, zodat we met elkaar dezelfde lijn blijven volgen. We werken doelmatig en evalueren tussentijds samen met de patiënt hoe het ervoor staat met de gestelde behandeldoelen. De behandelduur is gemiddeld 6-12 weken. Wij hebben expertise in het werken met nieuwe medicatie zoals biologicals. Het vaak succesvol kunnen afbouwen van medicatie in het NAD kan helpen in het beter typeren van het astma. Hiermee kunnen wij de longarts in Nederland van advies voorzien of en voor welke biological de patiënt eventueel in aanmerking kan komen, mocht dit nodig zijn.

Persoonlijk astma actieplan

Voor onze patiënten betekent een verblijf bij ons een lange tijd ver van huis. Dit kan soms lastig zijn maar biedt tegelijk ook de unieke kans om een keer goed stil te staan bij het astma en alle bijdragende factoren zonder dat de patiënt wordt afgeleid door de dagelijkse bezigheden thuis. Samen

met het behandelteam werkt de patiënt aan een persoonlijk astma actieplan, om een goed zelfmanagement en het behoud van astmacontrole te waarborgen. Een goede overdracht en het organiseren van de eventuele nazorg in Nederland is van groot belang. We proberen daarin zo goed mogelijk interdisciplinair over te dragen. Vooral in het waarborgen van goed zelfmanagement speelt de longverpleegkundige in Nederland een hele belangrijke rol. Hoewel we patiënten zoveel mogelijk trainen en coachen op een goed zelfmanagement, is de overgang terug naar huis voor veel patiënten nog een hele grote stap. Hierin zijn we als NAD continu op zoek naar manieren hoe we dit proces nog beter kunnen laten verlopen. Zo proberen we tegenwoordig het contact met de longverpleegkundige in Nederland al eerder in te zetten. Om onze zorg blijvend te optimaliseren horen we heel graag wat de behoefte is vanuit de longverpleegkundigen in Nederland; wat zij nodig hebben om de zorg zo goed mogelijk te kunnen overnemen na afloop van de behandeling. We nodigen jullie van harte uit om hierover laagdrempelig contact met ons op te nemen.

COVID-19

Gedurende de eerste COVID-19 uitbraak in maart 2020 hebben we het moeilijke besluit moeten nemen om de kliniek tijdelijk te sluiten. Vanaf eind mei zijn we gelukkig weer geopend en sinds die tijd ligt de kliniek continu vol. Momenteel moeten we nog steeds rekening houden met het coronavirus, waarbij we regelgeving handhaven gebaseerd op de adviezen vanuit de Nederlandse RIVM en Zwitserse BAG. Patiënten kunnen momenteel gewoon worden verwezen naar ons astmacentrum, waarbij we voor 2020 al bijna helemaal volgepland zijn. Voor 2021 zijn we momenteel in onderhandeling met de zorgverzekeraars over het aangaan van nieuwe contracten, waarbij we er vertrouwen in hebben dat we ook in 2021 onze zorg weer kunnen aanbieden voor de selecte groep astmapatiënten die het zo hard nodig heeft.

Verwijsprocedure

Klinische longrevalidatie in het hooggebergte is bedoeld voor mensen met ernstig en/of moeilijk behandelbaar astma. Om in aanmerking te komen voor klinische longrevalidatie in het hooggebergte is een verwijzing van de longarts nodig, de verwijzing vindt plaats via het verwijsformulier op www.nadavos.nl.

(1) de Nijs SB et al - Effectiveness of pulmonary rehabilitation at high-altitude compared to sea-level in adults with severe refractory asthma. Respiratory Medicine (IF 3.095) Pub Date : 2020-08-18 , DOI: 10.1016/j.rmed.2020.106123

Voor vragen en/of contact met het NAD: Marion Foppele, Zorgmanager NAD, e-mailadres: m.foppele@nadavos.nl

Door Marieke Drijver, longarts NAD